

Nr 470.

Godkänd av första kammaren den 11 juni 1937.

Godkänd av andra kammaren den 11 juni 1937.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts framställningar i fråga om vissa anslag till kommunala läroverk och privatläroverk.

(Statsutskottet utlåtande nr 190.)

Till Konungen.

1:o) **Kommunala läroverk: Bidrag till kommunala flickskolor.** I propositionen nr 1 angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1937/1938 har Kungl. Maj:t (punkten 128 av det vid propositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 4 januari 1937) föreslagit riksdagen att, i avbidan på den proposition angående lönereglering för vissa kommunalt anställda lärare, som kunde varda riksdagen förelagd, beräkna för budgetåret 1937/1938 till Kommunala läroverk: Bidrag till kommunala flickskolor ett förslagsanslag av 1,250,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i propositionen nr 270, under återopande av sistnämnda proposition bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 5 mars 1937, föreslagit riksdagen att

dels besluta, att för budgetåret 1937/1938 skall i fråga om statsunderstöd till parallellavdelning av årsklass vid kommunal flickskola gälla:

1. Antalet lärjungar i varje klass eller klassavdelning i kommunal flickskola må, vad beträffar de fem lägre klasserna av sjuårig och de fyra lägre klasserna av sexårig lärokurs, icke överstiga 35, och, vad beträffar de två högsta klasserna, icke överstiga 30, såvida icke skolans styrelse i särskilt fall finner nödvändigt, att sagda antal något överskrides.

2. Efter skolöverstyrelsens beprövande i varje särskilt fall må statsbidrag utgå till högst så stort antal parallellavdelningar inom varje årsklass, som uppkommer med iakttagande därav, att vid läsårets början, i fråga om den sjuåriga lärokursens fem lägsta klasser och den sexåriga lärokursens fyra lägsta klasser, minst 35 lärjungar eller, där det icke är fråga om nyintagen klass och efter överstyrelsens beprövande särskilda skäl därtill föranleda, minst 30 lärjungar komma på varje avdelning inom årsklassen, innan ny avdelning upprättas inom densamma, samt, i fråga om de två högsta klasserna, minst 30 lärjungar komma på varje avdelning inom årsklassen, innan ny avdelning upprättas inom densamma; dock må statsbidrag utgå till samman-

lagt högst 72 parallellavdelningar, där ej Kungl. Maj:t, efter framställning av överstyrelsen, för särskilt fall annorlunda bestämmer;

dels medgiva, att tillfällig löneförbättring må för tiden den 1 juli 1937—den 30 juni 1938 utgå till lärarpersonalen vid kommunala flickskolor med följande belopp:

till ordinarie manlig ämneslärare med 600 kronor;

till ordinarie kvinnlig ämneslärare med 500 kronor; samt

extra ordinarie ämneslärare och timplärare med belopp, som Kungl. Maj:t i huvudsaklig enlighet med de i sådant hänseende nu gällande grunder bestämmer;

dels ock till Kommunala läroverk: Bidrag till kommunala flickskolor för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 1,055,300 kronor.

Riksdagen har i annat sammanhang godkänt Kungl. Maj:ts i ovannämnda statsrådsprotokoll för den 5 mars 1937 berörda förslag om begränsning av lärjungeantalet i undervisningsavdelningar vid de allmänna läroverken. Mot Kungl. Maj:ts förslag om vidtagande av liknande åtgärder vid de kommunala flickskolorna har riksdagen, som i det följande godkänner motsvarande, de kommunala mellanskolorna och privatläroverken berörande förslag, intet att erinra. Även i övrigt bifaller riksdagen Kungl. Maj:ts förslag.

Under återopande av vad sålunda anförts får riksdagen anmäla, att riksdagen

dels beslutat, att för budgetåret 1937/1938 skall i fråga om statsunderstöd till parallellavdelning av årsklass vid kommunal flickskola gälla:

1. Antalet lärjungar i varje klass eller klassavdelning i kommunal flickskola må, vad beträffar de fem lägre klasserna av sjuårig och de fyra lägre klasserna av sexårig lärokurs, icke överstiga 35 och, vad beträffar de två högsta klasserna, icke överstiga 30, såvida icke skolans styrelse i särskilt fall finner nödvändigt, att sagda antal något överskrides.

2. Efter skolöverstyrelsens beprövande i varje särskilt fall må statsbidrag utgå till högst så stort antal parallellavdelningar inom varje årsklass, som uppkommer med iakttagande därav, att vid läsårets början, i fråga om den sjuåriga lärokursens fem lägsta klasser och den sexåriga lärokursens fyra lägsta klasser, minst 35 lärjungar eller, där det icke är fråga om nyintagen klass och efter överstyrelsens beprövande särskilda skäl därtill föranleda, minst 30 lärjungar komma på varje avdelning inom årsklassen, innan ny avdelning upprättas inom densamma, samt, i fråga om de två högsta klasserna, minst 30 lärjungar komma på varje avdelning inom årsklassen, innan ny avdelning upprättas inom densamma; dock må statsbidrag utgå till sammanlagt högst 72 parallellavdelningar, där ej Kungl. Maj:t, efter framställning av överstyrelsen, för särskilt fall annorlunda bestämmer;

dels medgivit, att tillfällig löneförbättring må för tiden den 1 juli 1937—den 30 juni 1938 utgå till lärarpersonalen vid kommunala flickskolor med följande belopp:

till ordinarie manlig ämneslärare med 600 kronor;

till ordinarie kvinnlig ämneslärare med 500 kronor; samt
till extra ordinarie ämneslärare och timplärare med belopp, som Kungl. Maj:t i huvudsaklig enlighet med de i sådant hänseende nu gällande grunder bestämmer;

dels ock till *Kommunala läroverk: Bidrag till kommunala flickskolor* för budgetåret 1937/1938 anvisat ett förslagsanslag av 1,055,300 kronor.

2:o) **Kommunala läroverk: Bidrag till kommunala mellanskolor.** Kungl. Maj:t har (punkten 128 av ovannämnda statsrådsprotokoll för den 4 januari 1937) föreslagit riksdagen att, i avbidan på den proposition angående löne-reglering för vissa kommunalt anställda lärare, som kunde varda riksdagen förelagd, beräkna för budgetåret 1937/1938 till Kommunala läroverk: Bidrag till kommunala mellanskolor ett förslagsanslag av 1,800,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i propositionen nr 270 föreslagit riksdagen att dels besluta, att för budgetåret 1937/1938 skall i fråga om statsunderstöd till parallellavdelning av årsklass vid kommunal mellanskola gälla:

1. Antalet lärjungar i varje klass eller klassavdelning i kommunal mellanskola må, vad beträffar skolans tre lägre årsklasser, icke överstiga 35 och, vad beträffar skolans högsta årsklass, icke överstiga 30, såvida icke skolans styrelse i särskilt fall finner nödvändigt, att sagda antal något överskrides.

2. Efter skolöverstyrelsens beprövande i varje särskilt fall må statsbidrag utgå till högst så stort antal parallellavdelningar inom varje årsklass, som uppkommer med iakttagande därav, att vid läsårets början, i fråga om skolans tre lägsta årsklasser, minst 35 lärjungar eller, där det icke är fråga om ny-intagen klass och efter överstyrelsens beprövande särskilda skäl därtill föranleda, minst 30 lärjungar komma på varje avdelning inom årsklassen, innan ny avdelning upprättas inom densamma, samt, i fråga om skolans högsta årsklass, minst 30 lärjungar komma på varje avdelning inom årsklassen, innan ny avdelning upprättas inom densamma; dock må statsbidrag utgå till sammanlagt högst 119 parallellavdelningar, där ej Kungl. Maj:t, efter framställning av överstyrelsen, för särskilt fall annorlunda bestämmer;

b) medgiva, att tillfällig löneförbättring må för tiden den 1 juli 1937—den 30 juni 1938 utgå till lärarpersonalen vid kommunala mellanskolor med följande belopp:

till ordinarie manlig ämneslärare med 600 kronor;

till ordinarie kvinnlig ämneslärare med 500 kronor;

till extra ordinarie ämneslärare, övningslärare och timplärare med belopp, som Kungl. Maj:t i huvudsaklig enlighet med de i sådant hänseende nu gällande grunder bestämmer, dock med iakttagande av vad departementschefen i statsrådsprotokollet anfört rörande tillfällig löneförbättring åt lärare i manlig slöjd;

c) till Kommunala läroverk: Bidrag till kommunala mellanskolor för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 1,595,400 kronor.

Vad sålunda föreslagits har icke givit riksdagen anledning till erinran, och riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen

dels beslutat, att för budgetåret 1937/1938 skall i fråga om statsunderstöd till parallellavdelning av årsklass vid kommunal mellanskola gälla:

1. Antalet lärjungar i varje klass eller klassavdelning i kommunal mellanskola må, vad beträffar skolans tre lägre årsklasser, icke överstiga 35 och, vad beträffar skolans högsta årsklass, icke överstiga 30, såvida icke skolans styrelse i särskilt fall finner nödvändigt, att sagda antal något överskrides.

2. Efter skolöverstyrelsens beprövande i varje särskilt fall må statsbidrag utgå till högst så stort antal parallellavdelningar inom varje årsklass, som uppkommer med iakttagande därav, att vid läsårets början, i fråga om skolans tre lägsta årsklasser, minst 35 lärjungar eller, där det icke är fråga om nyintagen klass och efter överstyrelsens beprövande särskilda skäl därtill föranleda, minst 30 lärjungar komma på varje avdelning inom årsklassen, innan ny avdelning upprättas inom densamma, samt, i fråga om skolans högsta årsklass, minst 30 lärjungar komma på varje avdelning inom årsklassen, innan ny avdelning upprättas inom densamma; dock må statsbidrag utgå till sammanlagt högst 119 parallellavdelningar, där ej Kungl. Maj:t, efter framställning av överstyrelsen, för särskilt fall annorlunda bestämmer;

dels medgivit, att tillfällig löneförbättring må för tiden den 1 juli 1937—den 30 juni 1938 utgå till lärarpersonalen vid kommunala mellanskolor med följande belopp:

till ordinarie manlig ämneslärare med 600 kronor;

till ordinarie kvinnlig ämneslärare med 500 kronor;

till extra ordinarie ämneslärare, övningslärare och timplärare med belopp, som Kungl. Maj:t i huvudsaklig enlighet med de i sådant hänseende nu gällande grunder bestämmer, dock med iakttagande av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 5 mars 1937 anfört rörande tillfällig löneförbättring åt lärare i manlig slöjd;

dels ock till *Kommunala läroverk: Bidrag till kommunala mellanskolor* för budgetåret 1937/1938 anvisat ett förslagsanslag av 1,595,400 kronor.

3:o **Privatläroverk: Bidrag till högre goss- och samskolor.** Kungl. Maj:t har (punkten 130 i omförmälda statsrådsprotokoll för den 4 januari 1937) föreslagit riksdagen att dels besluta, att den av 1933 års riksdag beslutade ändringen i fråga om tjänstgöringsskyldighet för ämneslärare vid statsunderstött privatläroverk och rätt till uppdelning av årsklass i parallellavdelning vid sådant läroverk skall äga tillämpning jämväl för budgetåret 1937/1938, dock med iakttagande ej mindre att uppdelning av årsklass i parallellavdelningar må efter skolöverstyrelsens medgivande i varje särskilt fall ske under villkor att beträffande stadium, motsvarande gymnasium, flickskolas två högsta klasser samt realskolas högsta klass, minst 30 och beträffande stadium, motsvarande flickskolas och realskolas övriga klasser, minst 35 lärjungar komma på varje avdelning inom årsklassen, innan ny avdelning upprättas inom densamma, än även att statsbidrag må utgå till sammanlagt högst 236 parallellavdelningar vid samtliga statsunderstödda privatläroverk; dels ock till *Privatläroverk: Bidrag till högre goss- och samskolor* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 535,500 kronor.

De av Kungl. Maj:t ifrågasatta ändringarna i gällande bestämmelser rörande det minsta elevantal, som vid privatläroverken får konstitueras rätt till uppdelning av årsklass i parallellavdelningar, vilka ändringar ansluta sig till vad i motsvarande hänseenden av Kungl. Maj:t ifrågasatts och av riksdagen bifallits för de kommunala flickskolornas del, hava icke givit riksdagen anledning till erinran. De av Kungl. Maj:t verkställda anslagsberäkningarna, utmynnande i en anslagshöjning av 1,500 kronor, förutsätta härutöver ändrade föreskrifter rörande uppdelning av klass vid undervisningen i vissa läroämnen av samma innebörd, som ifrågasatts beträffande de kommunala flickskolorna. Riksdagen godkänner ifrågavarande anslagsberäkningar.

Riksdagen får således anmäla, att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag, dels beslutat, att den av 1933 års riksdag beslutade ändringen i fråga om tjänstgöringsskyldighet för ämneslärare vid statsunderstött privatläroverk och rätt till uppdelning av årsklass i parallellavdelning vid sådant läroverk skall äga tillämpning jämväl för budgetåret 1937/1938, dock med iakttagande ej mindre att uppdelning av årsklass i parallellavdelningar må efter skolöverstyrelsens medgivande i varje särskilt fall ske under villkor att beträffande stadium, motsvarande gymnasium, flickskolas två högsta klasser samt realskolas högsta klass, minst 30 och beträffande stadium, motsvarande flickskolas och realskolas övriga klasser, minst 35 lärjungar komma på varje avdelning inom årsklassen, innan ny avdelning upprättas inom densamma, än även att statsbidrag må utgå till sammanlagt högst 236 parallellavdelningar vid samtliga statsunderstödda privatläroverk; dels ock till *Privatläroverk: Bidrag till högre goss- och samskolor* för budgetåret 1937/1938 anvisat ett förslagsanslag av 535,500 kronor.

4:o) **Privatläroverk: Bidrag till högre flickskolor.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkten 131 av oförmälda statsrådsprotokoll av den 4 januari 1937) får riksdagen, som under punkten 3:o) här ovan medgivit, att gällande restriktiva bestämmelser rörande tjänstgöringsskyldighet för ämneslärare och rätt till uppdelning i parallellavdelningar med vissa jämkningar utsträckas att gälla för ännu ett budgetår, anmäla, att riksdagen dels beslutat, att den av 1933 års riksdag beslutade ändringen i fråga om beloppet av grundunderstöd till högre flickskola skall äga tillämpning jämväl för budgetåret 1937/1938; dels ock till *Privatläroverk: Bidrag till högre flickskolor* för budgetåret 1937/1938 anvisat ett förslagsanslag av 1,479,000 kronor.

5:o) **Privatläroverk: Bidrag till enskilda mellanskolor.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkten 132 av sistberörda statsrådsprotokoll) får riksdagen — under hänvisning till vad under nästföregående punkt anmärkts — anmäla, att riksdagen till *Privatläroverk: Bidrag till enskilda mellanskolor* för budgetåret 1937/1938 anvisat ett förslagsanslag av 77,300 kronor.

Stockholm den 11 juni 1937.

Med undersåtlig vördnad.
